

**БЪЛГАРСКА  
ФОНДОВА  
БОРСА - СОФИЯ**



БЪЛГАРСКА  
ФОНДОВА БОРСА  
СОФИЯ

**ПРАВИЛНИК ЗА ДЕЙНОСТТА**

**ЧАСТ IV  
ПРАВИЛА ЗА ТЪРГОВИЯ**

---

## **Глава Първа ТЪРГОВСКИ СЕСИИ**

### **Раздел Първи ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

**Чл. 1. (1)** Борсата, посредством Системата и в съответствие с нейните недискриминационни правила, среща или съдейства за срещането интересите за покупка и продажба на допуснати до търговия на организиран от Борсата пазар финансови инструменти от страна на своите членове и техните клиенти, резултатът от което е сключването между съответните страни на договор във връзка с тези финансови инструменти.

**(2)** Борсата осигурява на членовете си и на техните клиенти равни условия за участие в търговията.

**(3)** Търговията на организираните от Борсата пазари е неприсъствена и се осъществява посредством електронна Система.

**(4)** Участието в търговските сесии се осъществява чрез брокерски терминали (работни станции), свързани със Системата. Всеки участник в търговията е отговорен за осъществяването на контрола върху достъпа до определения му терминал и до всички електронни уреди, свързани със Системата, както и за запазването тайната на поверените му уникални идентификационни номера и пароли.

**(5)** Въвеждането на данни в Системата може да се извършва само от борсови посредници, допуснати по реда на Правилата за членство. Всеки борсов посредник е отговорен за осъществяването на контрола върху достъпа до определения му терминал и до всички електронни уреди, свързани със Системата, както и за запазването тайната на поверените му уникални идентификационни номера и пароли.

**(6)** За всеки борсов член са задължителни и обвързващи всички сделки, реализирани при използване на определените за негов борсов посредник уникални идентификационни номера и пароли.

**(7)** Условията за свързване на работна станция и за достъп до Системата се определят в задължителни указания на Съвета и са част или приложение към договора за участниците на пазарите организирани от Борсата, или към договора за членство в Борсата. Контролът върху изпълнението на условията по изр. 1 се осъществява от Съвета или от определено от него лице.

### **Раздел Втори**

---

---

## **ФАЗИ И ВРЕМЕТРАЕНЕ**

**Чл. 2. (1)** Търговската сесия е официално обявения времеви интервал, през който могат да се сключват сделки на Борсата.

**(2)** Членовете могат да въвеждат, променят и отменят поръчки за покупка и продажба по време на сесията, както преди началото ѝ, така и след нейния край във времеви интервали, определени от Съвета.

**(3)** Търговските сесии се провеждат с времетраене и по график, определени от Съвета. Търговията се провежда паралелно по всички пазарни сегменти.

**(4)** Промяната в честотата и времетраенето на търговските сесии спрямо определения график, както и във времеви интервал за въвеждане на поръчки, се извършва от Съвета и се публикува в борсовия бюлетин поне 5 (пет) работни дни предварително.

**(5)** Място на сключване на всички сделки по реда на настоящите Правила е гр. София.

**(6)** На всяка търговска сесия на Борсата членовете се представляват от допуснати по реда на Правилата за членство борсови посредници. Всеки борсов посредник се идентифицира по утвърден от Съвета начин.

**Чл. 3. (1)** Ако на съответния пазарен сегмент финансовите инструменти се търгуват непрекъснато, търговските сесии протичат през следните фази в посочения ред:

1. Откриващ аукцион;
2. Непрекъснатата търговия;
3. Закриващ аукцион.

**(2)** По време на непрекъснатата търговия могат да бъдат насрочени един или повече междинни аукциона.

**Чл. 4.** Ако на съответния пазарен сегмент финансовите инструменти не се търгуват непрекъснато, търговските сесии се състоят от един или повече аукциона.

**Чл. 5.** Цялостното провеждане на търговските сесии се организира и контролира от Директора по търговия.

## **Глава Втора** **ПОРЪЧКИ И КОТИРОВКИ ЗА ПОКУПКА И ПРОДАЖБА НА ФИНАНСОВИ** **ИНСТРУМЕНТИ**

---

---

## **Раздел Първи ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

**Чл. 6.** Сделките с финансови инструменти, допуснати до търговия на Борсата се осъществяват въз основа на въведените поръчки за покупка и продажба от борсовите членове и на котировките на маркет-мейкърите (борсови сделки).

**Чл. 7.** Поръчките и котировките представляват твърда заявка да се закупи или продаде дадено количество финансови инструменти по определена или по пазарна цена и при определени допълнителни параметри.

**Чл. 8.** Чрез въвеждането на поръчки или котировки борсовите посредници заявяват готовност сключените в резултат от тях сделки да бъдат приключени в рамките на стандартния период за сетълмент.

## **Раздел Втори ВИДОВЕ БОРСОВИ ПОРЪЧКИ**

**Чл. 9. (1)** На Борсата се допускат следните основни видове борсови поръчки:

1. лимитирани - поръчки за покупка или продажба на определено количество финансови инструменти при посочена пределна цена;
2. пазарни - поръчки за покупка или продажба на определено количество финансови инструменти по най-добрата цена на борсовия пазар в момента на въвеждането им в търговската система на Борсата;
3. пазарни-към-лимитирани - пазарни поръчки, които се удовлетворяват по цената на най-добрата насрещна лимитирана поръчка. Ако към момента на въвеждането такава не съществува или са активни единствено насрещни пазарни поръчки, поръчката от тип “пазарна-към-лимитирана” се отхвърля от Системата.

**(2)** В зависимост от условията за изпълнение по време на непрекъснатата търговия, поръчките могат да бъдат от типа:

1. “веднага или никога”, които се изпълняват незабавно и във възможно най-пълен обем. Неизпълнената част от поръчката се отменя от Системата;
2. “изпълни или отмени”, които се изпълняват незабавно и в пълен обем, а ако това е невъзможно, се отменят от Системата;

**(3)** В зависимост от валидността си поръчките биват:

1. валидни до отмяна - поръчки, които се пренасят от една борсова сесия към следващата, докато не бъдат отменени, но за не по-дълъг период от 90 (деветдесет) календарни дни;
  2. валидни за деня - поръчки, валидни само за една сесия, които след нейния край се отменят от Системата;
  3. валидни до дата – поръчки, неизпълнената част на които се пренася от една борсова сесия
-

---

съм следваща, докато не настъпи предварително посочен ден, но за не по-дълъг период от 90 (деветдесет) календарни дни.

**(4)** В зависимост от фазата на търговската сесия, за която са предназначени, поръчките биват валидни:

1. Само за откриващ аукцион;
2. Само за закриващ аукцион;
3. Само за междинни аукциони;
4. Само за аукциони, независимо от вида им;
5. За цялата търговска сесия.

**Чл. 10. (1)** На Борсата се допуска въвеждането на стоп-поръчки, чието изпълнение става възможно при достигане на предварително определена цена (стоп цена).

**(2)** Стоп-поръчките биват:

1. пазарни стоп-поръчки, които автоматично се въвеждат в Системата като пазарни поръчки, когато текущата пазарна цена достигне или надхвърли при стоп поръчки “купува” заложената стоп цена, респективно достигне или спадне под нея при стоп поръчки “продава”;
2. лимитирани стоп-поръчки, които автоматично се въвеждат в Системата като лимитирани поръчки, когато текущата пазарна цена достигне или надхвърли при стоп поръчки “купува” заложената стоп цена, респективно достигне или спадне под нея при стоп поръчки “продава”.

**Чл. 11. (1)** На Борсата се допуска въвеждането на “айсберг” поръчки - лимитирани поръчки с валидност за деня, които се характеризират с общ обем и с върхов (пиков) обем и при които във всеки един момент в Системата е видима само остатъчната част от върховия обем.

**(2)** Общият обем на “айсберг” поръчката е минимум 1 000 (хиляда) броя финансови инструменти.

**(3)** Върховият обем е минимум 5 (пет) на сто от общия обем на “айсберг” поръчката, но не по-малко от 100 (сто) броя от съответния финансов инструмент.

**(4)** След изпълняване на остатъчната част от върховия обем, Системата въвежда поръчка със същата цена и нов върхов обем до изчерпване на общия обем.

**(5)** Последната въведена поръчка в системата е с обем, равен на остатъчния общ обем на “айсберг” поръчката.

**(6)** “Айсберг” поръчките не се обозначават по специален начин в Системата.

**(7)** По време на аукциони, “айсберг” поръчките участват с пълния си обем.

---

---

(8) За “айсберг” поръчките не могат да се определят допълнителни условия за изпълнение и ограничения за търгуване.

### **Раздел Трети ПРИОРИТЕТИ НА ПОРЪЧКИТЕ**

**Чл. 12. (1)** При въвеждане на поръчка в Системата, на нея служебно се присвоява приоритет и уникален номер. Приоритетите на въведените поръчки на Борсата са както следва:

1. първи приоритет - цена;
2. втори приоритет - време на въвеждане, при еднакви цени на съответните поръчки.

(2) Приоритетът “цена” означава предимство на:

1. поръчките за покупка, съдържащи по-висока цена спрямо тези с по-ниска, съответно поръчките за продажба, съдържащи по-ниска цена спрямо тези с по-висока;
2. пазарните поръчки пред лимитираните.

(3) Приоритетът “време на въвеждане” означава предимство на по-рано въведените поръчки, ако те имат еднакви цени.

(4) За пазарните поръчки важи единствено приоритетът “време на въвеждане”.

(5) При промяна на параметрите на съществуваща поръчка от страна на борсовия посредник в Системата се актуализира и времето ѝ на въвеждане, ако новите параметри на поръчката влияят по негативен начин на изпълнението и приоритетите на останалите активни поръчки.

(6) Поръчка се изтрива от Системата след:

1. Отмяната ѝ от страна на борсовия посредник; или
2. Служебната ѝ отмяна от страна на Системата вследствие на изтичането на валидността ѝ; или
3. Служебната ѝ отмяна от Борсата вследствие на изрично писмено искане от страна на борсовия член, който я е въвел; или
4. Пълното ѝ изпълнение вследствие на сключване на сделка с нея.

(7) Нововъведеният върхов обем на айсберг-поръчка има същия приоритет “цена”, както предходния върхов обем.

### **Раздел Четвърти ПАРАМЕТРИ НА ПОРЪЧКИТЕ**

**Чл. 13. (1)** Всяка борсова поръчка съдържа задължително:

---

- 
1. уникален номер, присвояван от Системата;
  2. точно време на въвеждане;
  3. борсов код на емисията от финансови инструменти;
  4. идентификация купува/продава;
  5. основен вид на поръчката;
  6. ценови условия;
  7. общ обем на поръчката, а в случаите на “айсберг” поръчки – и върхов обем;
  8. стоп цена, в случаите на стоп-поръчки
  9. идентификация на борсовия член и борсовия посредник, който я е въвел;
  10. условия за изпълнение;
  11. условия за валидност;
  12. идентификация на фазата на търговската сесия, за която са предназначени;
  13. отбелязване дали поръчката е за собствена или за чужда сметка.

(2) В Системата може да не са видими всички от параметрите по ал. 1.

(3) По време на интервалите преди и след края на търговската сесия, в които е допустимо въвеждането на поръчки, борсовите посредници разполагат с информация единствено за въведените от тях поръчки.

**Чл. 14. (1)** За финансови инструменти, допуснати до търговия на Бorsата, Съветът установява стандартните пазарни партии за всеки вид инструменти поотделно. Borsата информира участниците в борсовата търговия за всяка промяна в тях, като обявява датата, от която новите партии ще се считат за минимални единици при борсовите поръчки.

(2) По време на непрекъснатата търговия се допуска въвеждането само на поръчки със стандартни партии.

(3) В аукционите участват поръчки с всякакви обеми.

(4) Лимитирани поръчки с нестандартни партии, получени от членовете от различни клиенти, могат да бъдат комбинирани в стандартни само при условията на чл. 37 от Наредба № 38.

**Чл. 15. (1)** Поръчките и котировките за покупка и продажба се въвеждат с минимална стъпка на котирание с точност от три знака след десетичната запетая, освен в случаите, в които в Правилника се предвижда друго.

(2) Цената на поръчките за покупка и продажба на облигации не включва натрупаната лихва от датата на последното лихвено плащане до момента на въвеждане на поръчката.

---

---

(3) Цената на поръчките по ал.2 се въвежда като процент от номинала на една пазарна партида.

### **Раздел Пети КОТИРОВКИ НА МАРКЕТ-МЕЙКЪРИ**

**Чл. 16. (1)** Системата допуска и въвеждане на котировки от борсови членове, регистрирани като маркет-мейкъри по реда на Правилата за членство.

(2) Котировката представлява едновременно въвеждане в Системата на лимитирана поръчка за покупка и лимитирана поръчка за продажба.

(3) Котировката е с валидност само за деня.

(4) Всеки маркет-мейкър може да въвежда само една котировка за дадена емисия, по която се явява маркет-мейкър.

### **Глава Трета БОРСОВИ СДЕЛКИ**

#### **Раздел Първи СКЛЮЧВАНЕ НА СДЕЛКИ В РЕЗУЛТАТ НА АУКЦИОНИ**

**Чл. 17. (1)** Всеки един аукцион протича най-малкото през следните етапи в посочения ред:

1. Фаза на въвеждане на поръчки
2. Фаза на определяне на цената

(2) По време на фазата на въвеждане на поръчки борсовите посредници могат да въведат нови поръчки, а също така да променят и отменят съществуващи.

(3) По време на фазата на въвеждане на поръчки, ако са налице насрещно изпълними такива, в Системата се визуализира единствено информация за индикативната цена на аукциона, информация дали излишъкът на изпълнимите поръчки е от страна на търсенето или на предлагането, както и неговият обем .

(4) Индикативната цена на аукциона е цената, която би била постигната, ако се пристъпи незабавно към изпълнение на поръчките.

(5) Ако не са налице насрещно изпълними поръчки, то в Системата се визуализира единствено информация за най-добрите цени “купува” и “продава”, както и за сумарните обеми на поръчките при тези цени.

---



---

**Чл. 18.** Фазата на въвеждане на поръчки има продължителност, определена от Съвета, като след изтичането ѝ се прекратява от Системата на случаен принцип в рамките на интервал, също определен от Съвета.

**Чл. 19. (1)** След приключване на фазата на въвеждане на поръчки стартира фазата на определяне на цената.

**(2)** Цената на аукциона е тази цена на лимитирана поръчка, при която е налице най-голям изпълним обем, респективно най-малък излишък, в зависимост от активните поръчки в Системата в края фазата на въвеждане на поръчки.

**(3)** Ако са налице две или повече лимитирани цени, при които изпълнимият обем е еднакъв, при определяне на цената на аукциона важат следните правила:

1. Цената на аукциона е равна на най-добрата цена "купува", ако излишъкът е от страната на предлагането;

2. Цената на аукциона е равна на най-добрата цена "продава", ако излишъкът е от страната на търсенето.

**(4)** Ако е налице излишък от страна на предлагането за една част от цените на лимитираните поръчки и излишък от страна на търсенето за друга част или ако не е налице излишък за всички цени на лимитирани поръчки, то:

1. Ако референтната цена е по-голяма или равна на най-високата лимитирана цена, при която е налице излишък от страна на търсенето, цената на аукциона е равна на тази лимитирана цена;

2. Ако референтната цена е по-малка или равна на най-ниската лимитирана цена, при която е налице излишък от страна на предлагането, цената на аукциона е равна на тази лимитирана цена;

3. Ако референтната цена е в диапазона между двете най-добри цени „купува” и „продава”, цената на аукциона е равна на референтната цена.

**(5)** Ако в края на фазата на въвеждане на поръчки са налице единствено насрещно изпълними пазарни поръчки, цената на аукциона е равна на референтната цена

**(6)** Ако в края на фазата на въвеждане на поръчки не са налице изпълними такива, Системата не определя цена на аукциона и пристъпва към следващата фаза на сесията.

**Чл. 20.** Ако в резултат на аукциона бъде определена цена, то Системата пристъпва към изпълнение на насрещно изпълнимите поръчки по тази цена, като на всяка от страните по сделките се изпраща потвърждение за сключването

---

---

**Чл. 21. (1)** След приключване на фазата на определяне на цената, всички пазарни и лимитирани поръчки, които не са били изпълнени или са били единствено частично изпълнени, се прехвърлят към следващата възможна фаза на търговия, като се отчетат съответните им ограничения.

(2) Ако не е формирана цена от аукциона, въведените през фазата на въвеждане поръчки от типа "пазарна към лимитирана" се изтриват служебно от Системата.

(3) Ако е формирана цена на аукциона, частично изпълнените и неизпълнените поръчки от тип "пазарна към лимитирана" се въвеждат в Системата като лимитирани поръчки с цена, равна на цената на аукциона. "Айсберг" поръчките се прехвърлят към фазата на непрекъснатата търговия със съответните им оставащи върхови обеми.

**Чл. 22. (1)** Цената, постигната на закриващия аукцион, служи за цена на затваряне за съответната сесия.

(2) Ако на закриващия аукцион не е постигната цена, цената на затваряне за съответната сесия за дадения финансов инструменти е равна на референтната цена.

(3) Ако с дадения инструмент на съответната сесия няма сключени сделки, цената на затваряне е равна на цената на затваряне от предходната сесия.

## Раздел Втори

### СКЛЮЧВАНЕ НА СДЕЛКИ ПО ВРЕМЕ НА НЕПРЕКЪСНАТА ТЪРГОВИЯ

**Чл. 23.** След приключване на откриващия аукцион или на междинния аукцион се пристъпва към фазата на непрекъснатата търговия.

**Чл. 24.** По отношение на поръчките, по време на непрекъснатата търговия Системата визуализира информация единствено за обемите им за всяка лимитирана цена с натрупване и за броя поръчки за всяка лимитирана цена.

**Чл. 25. (1)** По време на непрекъснатата търговия всяка новопостъпила поръчка в Системата незабавно се проверява за изпълнение срещу вече активните насрещни поръчки съобразно присвоените им приоритети.

(2) Освен според присвоените приоритети, определянето на цената сделка по време на непрекъснатата търговия се извършва съгласно следните правила:

1. Ако към момента на въвеждане на пазарна поръчка са активни само насрещни пазарни поръчки, то тя се изпълнява на референтната цена;

2. Ако към момента на въвеждане на пазарна поръчка, поръчка тип "пазарна към лимитирана"

---

---

или лимитирана поръчка са активни само насрещни лимитирани поръчки, то цената на сключената сделка е равна на най-високата цена "купува" в случаите на въвеждана поръчка за продажба, съответно най-ниската цена "продава" в случаите на въвеждане на поръчка за покупка.

3. Ако към момента на въвеждане на поръчка от тип "пазарна към лимитирана" са активни само пазарни поръчки или пазарни и лимитирани поръчки, или в Системата няма активни насрещни поръчки, поръчката тип "пазарна към лимитирана" се отхвърля от Системата;

4. Ако към момента на въвеждане на пазарна поръчка са активни пазарни и лимитирани насрещни поръчки, то тя се удовлетворява срещу пазарните поръчки по приоритет цена/време, на референтната или на най-висока лимитирана цена, когато са налице активни пазарни поръчки "купува" и съответно на референтната или на най-ниска лимитирана цена, когато са налице активни пазарни поръчки "продава".

5. Ако към момента на въвеждане на лимитирана поръчка са активни насрещни пазарни поръчки, то тя се удовлетворява срещу пазарните поръчки на референтната цена, а ако това нарушава приоритетите на изпълнение - на цената на самата лимитирана поръчка.

6. Ако към момента на въвеждане на лимитирана поръчка са активни насрещни пазарни и лимитирани поръчки, то тя се удовлетворява срещу пазарните поръчки по приоритет цена/време, на референтната цена, а ако това нарушава приоритетите на изпълнение - на цената на най-високата цена "купува", в случаите на въвеждана поръчка за продажба, съответно на най-ниската цена "продава" в случаите на въвеждане на поръчка за покупка.

**(3)** Освен в случаите по ал. 2, т. 3, активните пазарни поръчки се изпълняват незабавно срещу следващата въведена насрещна поръчка. В този случай в сила са следните принципи:

1. Пазарните поръчки получават референтната цена като "виртуална" цена. На тази база те се изпълняват на референтната цена, ако това не нарушава приоритетите на изпълнение.

2. Ако поръчките не могат да бъдат изпълнени по референтната цена, те се изпълняват по приоритетите на изпълнение на цена, по-висока от нея, в случаите на неизпълнени пазарни поръчки за покупка и или по-ниска от нея при неизпълнени пазарни поръчки за продажба. Цената на изпълнение е равна или на цената на вече активна лимитирана поръчка в системата или на цената на нововъведената в системата лимитирана поръчка в зависимост от присвоените приоритети за изпълнение.

**(4)** Ако към момента на въвеждане на поръчка не е налице активна в Системата насрещна поръчка, цена не се определя и до сключване на сделка не се достига.

**(5)** Частично изпълнените поръчки от типа "пазарна към лимитирана" се въвеждат в Системата като лимитирани поръчки с цена, равна на цената на сключената с тях сделка и обем, равен на остатъчния им обем след сключването на сделката.

**(6)** Ако след въвеждането на лимитирана поръчка се окаже, че в системата най-добрата цена купува е по-ниска от най-добрата цена продава, цена не се определя и до сключване на

---

---

сделка не се достига.

(7) Незабавно след сключване на сделка в резултат на насрещно изпълними поръчки, на всяка от страните по сделките се изпраща потвърждение за сключването.

### **Раздел Трети** **ОСОБЕНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ДЕЙНОСТТА НА МАРКЕТ-МЕЙКЪРИТЕ**

**Чл. 26. (1)** Маркет-мейкърите са длъжни да поддържат котировки през 90 (деветдесет) на сто от времето от:

1. началото на откриващия аукцион до края на междинния аукцион,
2. по време на прекъсванията за нестабилност, и
3. по време на закриващия аукцион.

(2) Ако съответният финансов инструмент се търгува само посредством аукциони, маркет-мейкърите са длъжни да поддържат котировки по време на тези аукциони, включително и по време на прекъсванията за нестабилност.

**Чл. 27. (1)** Маркет-мейкърите участват в аукционите, включително и при прекъсвания за нестабилност, като въвеждат котировки в рамките на 1 (една) минута от започването на фазата за въвеждане на поръчки.

(2) В случаите по ал. 1, маркет-мейкърите поддържат котировката през цялата фаза на определяне на цената, като могат да променят както цените “купува” и “продава”, така и нейния обем.

**Чл. 28. (1)** Маркет-мейкърите имат право да актуализират цената и обема на котировките си във всеки един момент на търговската сесия, както и във времевите интервали преди началото ѝ и след нейния край, през които се допуска въвеждане на поръчки.

(2) Маркет-мейкърите са длъжни да въведат нова котировка в рамките на 2 (две) минути от оттеглянето на предходната, респективно от цялостното ѝ изпълнение.

**Чл. 29. (1)** Всеки борсов член има право да въвежда електронни заявки до всички маркет-мейкъри, които са регистрирани като такива за дадена емисия, с искания за котировки.

(2) В исканията се посочва дали съответният член желае да закупи или да продаде финансови инструменти от съответната емисия, както и в какъв обем .

(3) Информация за изпратеното искане се изпраща посредством Системата до всички борсови посредници без да се оповестяват конкретни параметри.

---

(4) Само маркет-мейкърът на съответната емисия има информация относно борсовия член, изпратил искането за котировка.

(5) Всеки маркет-мейкър е длъжен да отговори на искането в рамките на 2 (две) минути, като въведе котировка, независимо дали има задължение да поддържа котировка към момента на въвеждането на искането.

(6) Маркет-мейкърът поддържа активна в Системата въведената в резултат на искането котировка с непроменени параметри най-малко 1 (една) минута.

**Чл. 30. (1)** Максималният размер на спреда на котировките на маркет-мейкър не може да бъде по-голям от 5 % за емисии акции и 1 % за емисии облигации.

(2) Спредът се изчислява по следната формула:

$$\text{Спред} = \left( \frac{A}{B} - 1 \right) * 100 (\%),$$

където “А” е цената на поръчката “продава”, а “В” е цената на поръчката “купува”.

**Чл. 31.** Минималната стойност на котировката в парично изражение към момента на въвеждането ѝ е 2 500 (две хиляди и петстотин) лева.

**Чл. 32. (1)** Веднъж месечно до десето число на текущия месец Борсата извършва проверка доколко през предходния календарен месец съответните маркет-мейкъри са изпълнявали задължението си по този раздел.

(2) Ако в резултат на проверката не бъдат установени нарушения на изискванията към дейността на съответния маркет-мейкър, Борсата му възстановява платените суми по Глава Четвърта от Тарифата за таксите, събирани от Борсата във връзка с дейността му като маркет-мейкър на дадения финансов инструмент.

#### **Раздел Четвърти**

### **СПЕЦИФИЧНИ УСЛОВИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА АУКЦИОНИ ЗА ПЪРВИЧНО ПУБЛИЧНО ПРЕДЛАГАНЕ**

**Чл. 33. (1)** Първично публично предлагане на Борсата се извършва посредством допускане на емисията, която се предлага за записване от упълномощен от емитента борсов член на “Първичен пазар”.

(2) Първично публично предлагане на Борсата се осъществява посредством организирането на един аукцион по Раздел Първи със следните особености:

1. Борсовите посредници получават информация от Системата единствено за въведените от

---

---

тях поръчки;

2. Поръчката за продажба се въвежда служебно от Борсата въз основа на подаденото заявление за допускане на емисията до “Първичен пазар”;

3. Емитентът или упълномощен инвестиционен посредник могат да определят ценови диапазон, в рамките на който ще бъде определена цената на аукциона;

(3) Определянето на ценови диапазон, в рамките на който ще бъде определена цената на аукциона, изключва въвеждането на поръчки с цени извън него.

(4) След приключване на фазата на въвеждане на поръчки се пристъпва към фазата за определяне на цената на аукциона.

(5) След определяне на цената на аукциона, търговията със съответната емисия се спира до момента на допускането ѝ до някой от останалите пазари, организирани от Борсата

**Чл. 34.** Времетраенето на аукциона за първично публично предлагане и времевият график за провеждането му се определят с решение на Съвета.

**Чл. 35.** За сделките с финансови инструменти, допуснати до “Първичен пазар” разпоредбите на Глава Четвърта не се прилагат.

**Чл. 36.** Емисиите финансови инструменти, които са били поети от борсови членове, се предлагат за продажба след допускането им до търговия на някой от останалите пазари, организирани от Борсата.

### Раздел Пети

### ПРАВИЛА ЗА ТЪРГОВИЯ НА ПРАВА

**Чл. 37. (1)** В срока за търговия на правата от увеличенията на капитала на публичните дружества се прилагат разпоредбите на Раздел Първи и Втори.

(2) За периода от последната дата за търговия до датата на провеждане на аукциона по чл. 112б, ал. 7 от ЗППЦК, търговията на правата на Борсата се спира.

(3) На петия работен ден след крайната дата за прехвърляне на правата Борсата организира еднократно аукциона по чл. 112б, ал. 7 от ЗППЦК.

(4) Аукционът се осъществява по реда на Раздел Първи, като поръчка за продажба въвежда единствено борсовият член, обслужващ увеличението на капитала.

(5) Поръчката по ал. 4 е пазарна поръчка за цялото количество неупражнени права и се въвежда в рамките на 1 (една) минута от началото на фазата на въвеждане на поръчки.

---

(6) След приключване на аукциона, търговията с емисията права се прекратява.

**Чл. 38. (1)** При търговията с права от първоначалното увеличение на капитала на дружества със специална инвестиционна цел се прилагат разпоредбите на Раздел Първи и Втори.

(2) Борсовият член, обслужващ увеличението на капитала, въвежда пазарна поръчка за продажба на цялата емисия права в рамките на 1 (една) минута от началото на фазата на въвеждане на поръчки на откриващия аукцион в първия ден за търговия.

**Чл. 39.** За последващите увеличения на капитала на дружества със специална инвестиционна цел се прилага чл. 37.

**Чл. 40.** За сделките с права от увеличенията на капитала на публични дружества и дружества със специална инвестиционна цел, сключени на Борсата, разпоредбите на Глава Четвърта не се прилагат.

## **Раздел Шести**

### **ПРАВИЛА ЗА ТЪРГОВИЯ НА ЕМИСИИ ОБЛИГАЦИИ И КОМПЕНСАТОРНИ ИНСТРУМЕНТИ**

**Чл. 41.** За търговията на лихвоносни облигационни емисии на Борсата се прилагат разпоредбите на Раздел Първи и Втори със следните изключения:

1. Цената на поръчките за покупка и продажба на облигации не включва натрупаната лихва от датата на последното лихвено плащане до момента на въвеждане на поръчката.
2. Цената на поръчките за покупка и продажба на облигации се въвежда в Системата като процент от номинала на една пазарна партида.

**Чл. 42.** Борсата обявява на ежедневна база посредством официалната си уеб-страница натрупаната лихва за всяка емисия лихвоносни облигации, допусната до търговия.

**Чл. 43.** В потвържденията за сключените сделки с лихвоносни облигации, Системата изпраща информация и за цената, включваща натрупаната лихва от момента на последното лихвено плащане до датата, на която сделката приключва.

**Чл. 44. (1)** За търговията на емисии облигации с нулев купон на Борсата се прилагат разпоредбите на Раздел Първи и Втори с изключение на това, че цената на поръчките за покупка и продажба се въвежда в Системата като процент от номинала на една пазарна партида.

(2) За търговията на емисии компенсаторни инструменти на Борсата се прилагат разпоредбите на Раздел първи и втори с изключение на това, че цената на поръчките за

---

---

покупка и продажба се въвежда в Системата в абсолютна стойност за 1 (един) лев номинал.

**Раздел Седми**  
**ПРЕКЪСВАНИЯ ЗА НЕСТАБИЛНОСТ И ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПАЗАРНИ**  
**ПОРЪЧКИ**

**Чл. 45. (1)** Ако по време на непрекъснатата търговия след въвеждане на изпълнима поръчка в Системата потенциалната цена на съответната сделка попада извън предварително определен статичен диапазон спрямо последната цена, постигната в резултат на аукцион, а ако няма такава – спрямо цената на затваряне от предходния ден, се инициира прекъсване за нестабилност.

(2) Ако по време на непрекъснатата търговия след въвеждане на изпълнима поръчка в Системата потенциалната цена на съответната сделка попада извън предварително определен динамичен диапазон спрямо референтната цена, се инициира прекъсване за нестабилност.

(3) С прекъсването за нестабилност се променя формата на търговия от непрекъсната в аукцион.

(4) Борсовите посредници се уведомяват за прекъсванията за нестабилност по време на непрекъснатата търговия посредством Системата.

(5) Фазата на въвеждане на поръчки има минимална продължителност от 2 (две) минути.

(6) По време на прекъсванията за нестабилност по време на непрекъснатата търговия в сила са правилата за организирането на аукциони по Раздел Първи.

**Чл. 46. (1)** Ако по време на аукцион в края на фазата на въвеждане на поръчки потенциалната цена на аукциона попада извън предварително определени статичен диапазон спрямо последната цена на аукцион и динамичен диапазон спрямо референтната цена, се инициира прекъсване за нестабилност.

(2) Прекъсването за нестабилност по време на аукцион се изразява в удължаване на фазата за въвеждане на поръчки с 2 (две) минути.

(3) Борсовите посредници се уведомяват за прекъсванията за нестабилност по време на аукцион посредством Системата.

(4) Системата автоматично пристъпва към фазата на определяне на цената след изтичане на удължаването, ако са налице насрещно изпълними поръчки и ако потенциалната цена на аукциона попада в разширени диапазони, определени спрямо стойностите по ал.1.

---



---

(5) Разширените диапазони по предходната алинея са двойно по-големи спрямо тези по ал. 1.

(6) Ако след изтичането на удължаването потенциалната цена на изпълнение попада извън разширените ценови диапазони, към фазата на определяне на цената се пристъпва след ръчна намеса от страна на Борсата.

(7) Ако потенциалната цена на изпълнение попада извън разширените ценови диапазони и прекъсването не е приключило към началния момент на закриващия аукцион, то към него се пристъпва след приключване на прекъсването по реда на ал. 6, като времетраенето на му остава без промяна.

(8) Ако след края на удължената фаза на определяне на цената в Системата няма активни насрещно изпълними поръчки, се пристъпва към следващата фаза на търговската сесия, респективно се отбелязва нейния край.

**Чл. 47. (1)** За емисиите акции, допуснати до официалния пазар, динамичният ценови диапазон е 5 (пет) на сто спрямо референтната цена, а статичният е 10 (десет) на сто спрямо последната цена, постигната на аукцион.

(2) За емисиите акции, допуснати до неофициалния пазар и търгувачи се непрекъснато, включително и за акциите, издадени от дружества със специална инвестиционна цел, динамичният ценови диапазон е 10 (десет) на сто спрямо референтната цена, а статичният е 20 (двадесет) на сто спрямо последната цена, постигната на аукцион.

(3) За емисиите акции, допуснати до неофициалния пазар и търгувачи се само посредством насрочени аукциони, както и за емисиите инструменти, издадени от колективни инвестиционни схеми, ценовият диапазон е 30 (тридесет) на сто спрямо цената, постигната на предходния аукцион.

(4) За емисиите облигации, независимо от пазара, до който са допуснати, динамичният ценови диапазон е 2.5 (две цяло и пет) на сто спрямо референтната цена, а статичният е 5 (пет) на сто спрямо последната цена, постигната на аукцион.

(5) За емисиите компенсаторни инструменти, допуснати до търговия, динамичният ценови диапазон е 10 (десет) на сто спрямо референтната цена, а статичният е 20 (двадесет) на сто спрямо последната цена, постигната на аукцион.

(6) За останалите видове финансови инструменти, за които не са определени изрично динамичен и статичен ценови диапазон, се прилагат тези, определени по чл. 47, ал. 2.

(7) В извънредни ситуации, породени от събития или обстоятелства със съществено значение за международните финансови пазари и имащи отношение към пазарите на Борсата, с

---

---

решение на Изпълнителния директор, а в негово отсъствие – от Директора по търговия, в рамките на максимум една търговска сесия диапазоните по предходните алинеи могат да бъдат допълнително разширени с 30 (тридесет) на сто. За всеки такъв случай борсовите членове биват уведомени посредством Системата.

**Чл. 48.** По време на прекъсванията за нестабилност важат правилата за протичане на аукцион по Раздел Първи.

**Чл. 49. (1)** Ако по време на аукцион в края на фазата на въвеждане на поръчки в Системата са активни, но не са изпълними пазарни поръчки или поръчки от типа пазарна-към-лимитирана, се инициира прекъсване за изпълнението им.

(2) Прекъсването за изпълнение на пазарни поръчки може да бъде иницирано само веднъж за даден аукцион.

(3) Прекъсването за изпълнение на пазарни поръчки се изразява в удължаване на фазата за въвеждане на поръчки с 2 (две) минути.

(4) Независимо от ал. 3, прекъсването за нестабилност по време на аукцион се прекратява незабавно след като всички пазарни поръчки, респективно всички поръчки от типа пазарна-към-лимитирана, станат изпълними.

(5) Борсовите посредници се уведомяват за прекъсванията за изпълнение на пазарни поръчки посредством Системата.

(6) По време на прекъсването за изпълнение на пазарни поръчки важат правилата за протичане на аукцион по Раздел Първи.

## **Раздел Осми КОРПОРАТИВНИ СЪБИТИЯ**

**Чл. 50. (1)** При настъпване на корпоративно събитие, оказващо директно влияние на формираната пазарна цена за даден инструмент, като увеличение на капитала, изплащане на дивиденди и други, Борсата извършва автоматична корекция във формираната цена на затваряне към последната дата за сключване на сделки, даващи право за участие в съответното корпоративно събитие.

(2) Корекцията се извършва на първата търговска сесия, следваща последната дата за сключване на сделки, в резултат на които преобретателят има право да получи дивидента, да участва в увеличението на капитала и прочее.

(3) Корекцията отразява теоретичното влияние на корпоративното събитие върху пазарната

---

цена.

(4) След извършване на корекцията, всички активни поръчки в системата служебно се изтриват.

(5) След извършване на корекцията, статичният и динамичният ценови диапазон по раздел Седми се изчисляват спрямо коригираните цени.

### **Раздел Девети** **МАРЖИН-ПОКУПКИ И КЪСИ ПРОДАЖБИ**

**Чл. 51. (1)** Маржин-покупки и къси продажби се извършват по реда на Наредба № 16 и в съответствие с разпоредбите на настоящите Правила.

(2) За извършване на маржин-покупки за сметка на клиент, борсовите посредници въвеждат в Системата поръчки за покупка.

(3) За извършване на къси продажби за собствена сметка или за сметка на клиенти, борсовите посредници въвеждат в Системата поръчки за продажба.

(4) Всяка поръчка за маржин-покупка и за къса продажба задължително се маркира като такава при нейното въвеждане.

(5) Борсовите членове въвеждат поръчки за къси продажби за собствена или клиентска сметка, само ако могат да доставят финансовите инструменти, предмет на поръчката .

(6) При извършване на маржин-покупки и къси продажби не се допуска обединяване на поръчки с аналогични параметри от различни клиенти.

(7) Поръчките за къси продажби се въвеждат в Системата с валидност „за деня”.

(8) Поръчките за къси продажби, въведени по време на непрекъснатата търговия могат да бъдат с условие за изпълнение “веднага или никога” или “изпълни или отмени”.

**Чл. 52. (1)** Борсовите членове, с изключение на банките, не могат да извършват маржин-покупки или къси продажби, ако са нарушили Наредба № 35 и ако нарушението не е отстранено, както и докато изпълняват оздравителна програма, одобрена от КФН.

(2) Борсовите членове не могат да въвеждат поръчки за къси продажби с дадени финансови инструменти, ако имат сделки със същата емисия инструменти, неприключили в рамките на дните за нормален сетълмент по тяхна вина и по които се явяват продавач на късо.

---

---

**Чл. 53. (1)** Борсата обявява ежедневно в официалния си бюлетин след края на всяка търговска сесия финансовите инструменти, които отговарят на изискванията по чл. 8, ал. 1 от Наредба № 16, с които могат да се извършват къси продажби през следващата търговска сесия и които могат да служат за обезпечение при извършване на се извършват маржин покупки и къси продажби.

**(2)** Ако дадена емисия финансови инструменти престане да отговаря на изискванията по ал. 1, извършването на къси продажби с нея се преустановява, считано от следващата търговска сесия.

**Чл. 54. (1)** Приключването на сделки в резултат на маржин-покупки и къси продажби, сключени преди съответната емисия да престане да отговаря на изискванията, се извършва по общия ред.

**(2)** Закриването на къси позиции, възникнали в резултат на къси продажби, се извършва по общия ред чрез осъществяване на покупка.

#### Раздел Десети

### СПЕЦИФИЧНИ УСЛОВИЯ ЗА СКЛЮЧВАНЕТО НА СДЕЛКИ С ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ, РЕГИСТРИРАНИ НА ПРИВАТИЗАЦИОНЕН ПАЗАР И В РЕЗУЛТАТ НА ТЕХНИЧЕСКОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АУКЦИОНИ ОТ БОРСАТА

**Чл. 55. (1)** Съветът може да определи специфични условия за сключването и приключването на сделки с финансови инструменти, регистрирани на Приватизационен пазар, включително и използването на друга Система.

**(2)** Въз основа на договор с АП, Борсата може да организира техническото изпълнение на аукциони за класиране на купувачи по реда на Глава Петнадесета от НЦПТ, респективно на чл. 3, ал. 1, т. 2 от НТК.

**(3)** Съветът одобрява Системата, вида, алгоритъма на аукционите, допустимите видове поръчки, както и времевия интервал, в който те се провеждат.

**Чл. 56. (1)** След приключването на всеки аукцион Борсата изпраща отчет към класираните членове, съдържащ най-малко следната информация:

1. код на сделката;
  2. присвоен код на финансовите инструменти;
  3. наименованието на емитента на финансовите инструменти;
  4. брой пазарни партиди, предмет на сделката;
  5. размер на пазарната партида;
  6. единична цена на сделката;
  7. обща стойност;
-

- 
8. платежно средство;
  9. информация дали класираната поръчка е за сметка на съответния член или за сметка на негов клиент;
  10. дължима такса към Борсата във връзка с класираната поръчка, ако такава е дължима;
  11. обща стойност на всички сделки в резултат на класирани поръчки;
  12. обща стойност на дължимите такси към борсата в резултат на класирани поръчки на съответния аукцион, ако такива са дължими.

(2) Информацията по ал. 1, се изпраща и към АП и ЦД, респективно към борсовия член, заявил регистрацията на финансовите инструменти на Приватизационен пазар.

(3) След приключването на всеки аукцион Борсата публикува параметрите на всички въведени от членовете поръчки, независимо дали са били класирани или изпълнени.

**Чл. 57.** В случаите по чл. 55, ал. 2, сделките, сключени между страните, приключват по реда, предвиден в НЦПТ, респективно в НТК. Разпоредбите на Глава Четвърта не се прилагат.

### **Раздел Единадесети КОРЕКЦИИ НА СДЕЛКИ, СКЛЮЧЕНИ НА БОРСАТА**

**Чл. 58.** Членовете на Борсата са длъжни да проверяват дали получената информация за резултатите от търговската сесия съдържа грешки и несъответствия, съобразно техните дневници, веднага след сключване на сделка от Системата.

**Чл. 59. (1)** Корекции на параметри на борсови сделки се допускат, ако съответната промяна няма отношение към насрещната страна по сделката, включително и при кръстосани сделки

(2) Борсовите посредници, до края на времевия интервал след текущата търговската сесия, в който е допустимо въвеждане на поръчки, имат възможност да променят параметри по сключените от тях сделки директно в Системата.

(3) Извън случаите по ал. 2, при наличието на грешки при сключването на сделки, борсовите посредници заявяват извършването на корекция до 15:30 ч. в деня, следващ деня на сключване на сделката, подавайки заявление за корекция по образец.

(4) Борсата може да изиска предоставянето на допълнителни сведения и документи, удостоверяващи допускането на грешката.

(5) Борсата извършва заявената корекция и уведомява съответната депозитарна или клирингова институция за това. Уведомлението съдържа:

1. номер на сделката;
  2. борсов код на дружеството;
-

- 
3. борсов код на брокера продавач;
  4. борсов код на брокера купувач;
  5. брой финансови инструменти;
  6. единична цена;
  7. за чия сметка е извършена операцията продава;
  8. за чия сметка е извършена операцията купува;
  9. описание на извършената корекция.

**Чл. 60.** Разпоредбите на настоящия раздел се прилагат и за сделки с финансови инструменти, регистрирани на Приватизационен пазар, както и в резултат на техническото изпълнение на аукциони по реда на чл. 55, ал. 2 от Борсата.

#### **Раздел Дванадесети** **ОТМЯНА НА СДЕЛКИ, СКЛЮЧЕНИ НА БОРСАТА**

**Чл. 61.** В случаите на допусната грешка при въвеждане на поръчка, довела до сключването на една или повече сделки, задължението на борсовите членове по Глава Четвърта може да отпадне единствено след сключването на обратна сделка за същото количество със същата насрещна страна по реда на Глава Пета.

**Чл. 62. (1)** Извън случаите по предходния член, сделки, сключени в резултат на неоспорими грешки на борсовите посредници при въвеждането на поръчките в Системата, посредством които те са сключени, могат да бъдат отменени с решение на Изпълнителния директор, а в негово отсъствие – от Директора по търговия.

**(2)** За отмяна на сделки по съответният борсов член, допуснал грешката подава молба - заявление по образец в Борсата най-късно до 15:30 ч. на деня, в който е сключена сделката, към което се прилагат:

1. документ, удостоверяващ съгласието на насрещната страна по сделката за отмяната ѝ;
  2. декларация за липсата на подадена поръчка с параметри, равни на параметрите на погрешно въведената поръчка;
  3. обяснение относно причините и обстоятелствата, довели до въвеждане на поръчката с погрешни параметри;
  4. безусловно съгласие борсовия член да поеме в пълен размер всички претенции, които могат да възникнат срещу Борсата във връзка с отмяната на сделката;
  5. декларация по образец от заявителя и от насрещната страна по сделката, че са наясно и приемат условията и сроковете на процедурата по отмяна на сделки, включително и че сделката може да не бъде отменена;
  6. копие на подадената клиентска поръчка, която впоследствие е въведена с погрешни параметри от борсовия посредник.
-

---

(3) Борсата незабавно оповестява наличието на подадено заявление към останалите участници посредством Системата и/или в своята интернет страница

**Чл. 63. (1)** Изпълнителният директор, респективно Директорът по търговия, се прозинася по молбата-заявление за отмяна с решение до края на деня на получаването ѝ.

(2) Борсата уведомява борсовите членове, страни по сделката, в писмена форма за решението по ал. 1 в деня на постановяването му, като писменото уведомление може да бъде изпратено на адресатите-борсови членове и чрез факс или друг електронен способ. Решението е окончателно и влиза в сила от момента на постановяването му.

(3) Отмяната на сделка води до отпадане на задължението на членовете, страни по нея, по Глава Четвърта.

(4) Отмяната на сделка, сключена в нарушение на този Правилник, не води до отпадане на основанието за налагане на санкция.

**Чл. 64.** С постановяването на решението, с което се уважава искането за отмяна на сделка, става дължима съответната такса съгласно Тарифата за таксите, събирани от Борсата.

### **Раздел Тринадесети** **СПИРАНЕ НА ТЪРГОВИЯТА С ЕДНА ИЛИ ПОВЕЧЕ ЕМИСИИ**

**Чл. 65. (1)** Съветът, при условията на чл. 91 от ЗПФИ, има право да вземе решение за спиране на търговията с допуснати до търговия емисии финансови инструменти в следните случаи:

1. при настъпване на събитие, свързано със съответните инструменти или техния емитент, което може да окаже влияние върху цената им;
2. при откриване на производство по преобразуване на емитент;
3. при подаване на заявление към ЦД за вписване на промяна в номиналната стойност на финансовите инструменти;
4. когато емитентът не е изпълнил задължението си за разкриване на информацията по чл. 27 от Наредба № 2;
5. когато емитентът, упълномощеният борсов член, управляващото дружество, респективно лицето, поискало допускане до търговия на финансовите инструменти без съгласието на емитента, не е заплатил годишната такса за поддържане на регистрацията или таксата за допускане до търговия на нова емисия акции от същия клас, който вече е допуснат до търговия, в определените в Тарифата за таксите на Борсата срокове.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1-4, Изпълнителният директор може да вземе решение за спиране на търговията за срок до 3 (три) работни дни. Решение за спиране на търговията по тази алинея, в рамките на 1 (един) работен ден, може да вземе и Директорът по търговия.

---

---

(3) Борсата уведомява незабавно КФН и емитента за решението за спиране. Борсата уведомява за решението си по изр. 1 и пазарните оператори на другите регулирани пазари, на които съответните финансови инструменти са допуснати до търговия..

(4) Ако след изтичане на срока на спирането основанието за вземане на съответното решение не е отпаднало, то органът, взел решението може да вземе повторно такава, с което да удължи срока. Ал. 1 и 2 се прилагат съответно.

(5) След отпадане на основанието за спиране, търговията се възстановява по решение на органа, взел решението за спиране, освен ако от него не следва друго.

(6) Борсата публикува в борсовия бюлетин решенията за спиране и за възстановяване на търговията.

**Чл. 66.** Спиране на търговията с допуснати емисии, без да е необходимо решение по чл. 65, ал. 1 или 2, е възможно единствено:

1. за периода от провеждането на аукциона на Първичен пазар до допускането на емисията на някой от останалите пазари, организирани от Борсата;
2. за периода от крайната дата за прехвърляне на права от увеличението на капитала на публично дружество до датата на аукциона по чл. 112б, ал. 7 от ЗППЦК.

#### **Раздел Четиринадесети** **ВРЕМЕННО ПРЕКРАТЯВАНЕ НА СКЛЮЧВАНЕТО НА СДЕЛКИ**

**Чл. 67. (1)** Съветът има право да вземе решение за временно прекратяване въвеждането на поръчки и сключването на сделки на пазарите на Борсата, в случаите когато е налице:

1. авария в Системата;
2. авария в цялостното оборудване, използвано на Борсата във връзка с осъществяването на търговията;
3. авария в националните телекомуникационни или технически мрежи, правещи невъзможен достъпа на участниците до Системата;
4. при извънредни ситуации, които застрашават нормалното извършване на борсовите сделки или при опасност от настъпване на такива аварии;
5. големи национални и международни кризи, включително стачки, бунтове, военно положение или природни бедствия, както и при други подобни събития, които могат да застрашат или да направят невъзможно извършването на борсовите сделки.

(2) Борсата уведомява незабавно КФН за решението по предходната алинея.

(3) Приключването на сключените до момента на вземане на решението сделки може да бъде

---



---

отложено.

(4) Изпълнителният директор може да вземе решението по ал. 1 за срок до 1 (един) работен ден. Ал. 2 се прилага съответно.

## **Глава Четвърта** **ПРИКЛЮЧВАНЕ НА СДЕЛКИ, СКЛЮЧЕНИ НА БОРСАТА**

### **Раздел Първи** **ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

**Чл. 68. (1)** Начинът за приключване на сделки, сключени на Борсата, се определя като “доставка срещу плащане”. Прехвърлянето на финансовите инструменти и насрещното плащане се извършват едновременно и взаимосвързано.

(2) Едновременно прехвърляне на финансови инструменти и насрещно плащане означава, че сметката за финансови инструменти на купувача и сметката за пари на продавача се заверяват в един ден.

(3) Взаимосвързано прехвърляне на финансови инструменти и насрещно плащане означава, че извършването на плащане без насрещно прехвърляне на финансови инструменти или обратното е невъзможно.

(4) Борсовите членове осигуряват спазването на принципа на “доставка срещу плащане” за всички сделки, сключени на Борсата, включително и при кръстосани сделки.

(5) Ал. 4 не се прилага в случаите, когато финансовите инструменти, респективно паричните средства на клиентите им, се съхраняват от друга депозитарна или клирингова институция, допусната от Съвета. В този случай спазването на принципа се осигурява от съответната институция.

**Чл. 69.** Всяка сделка, сключена на Борсата, се счита за приключена след извършване на прехвърлянето на финансовите инструменти и насрещното плащане от страните по сделката.

**Чл. 70. (1)** Действията по приключване на сделката започват веднага след регистрирането на сделката на Борсата или след края на търговската сесия, в зависимост от начина на провеждане на търговията и завършват с регистриране на приключена сделка.

(2) Продължителността на действията по приключване на сделки във всяка депозитарна или клирингова институция, се определя съгласно възприетите от нея правила за приключване на сделките

---

**Чл. 71.** Във връзка с приключването на сделки, сключени на Борсата, всеки член е длъжен:

1. да приключи сключените за собствена сметка и за сметка на клиенти сделки по определения ред и в срока по чл. 70;
2. да открие и поддържа сметки в търговска банка или в клирингова институция за извършване на плащанията по сделки с финансови инструменти;
3. да открие и поддържа сметка в посочена от Борсата търговска банка за извършване на плащания по задължения към Борсата;
4. да открие и поддържа сметки за държане и прехвърляне на финансови инструменти в съответната депозитарна институция.

## **Раздел Втори ОТЧЕТ ЗА СДЕЛКИ**

**Чл. 72. (1)** След приключване на всяка търговска сесия, Борсата изпраща отчет за сключените за деня сделки на брутна база до съответната депозитарна и/или клирингова институция, който служи като нареждане за прехвърляне на финансовите инструменти и за плащане по сделките. Отчетът съдържа информация най-малко за:

1. код на сделката;
2. страните по сделката;
3. код на финансовите инструменти;
4. брой пазарни партиди, предмет на сделката;
5. размер на пазарната партида;
6. единична цена на сделката, включваща натрупаната лихва от датата на последното лихвено плащане до датата на приключване на сделката за сделки с корпоративни или общински облигации;
7. валута, в която е изразена цената на сделката;
8. валутния курс, по който се извършва приключването на сделката;
9. информация дали сделката е за сметка на съответния член или за сметка на негов клиент;
10. левовата равностойност на сделката.

**(2)** За сделки с корпоративни и общински облигации, чиято дата на приключване е след датата на определяне на лицата, които имат право да получат следващото лихвено плащане, но преди датата на самото лихвено плащане, отчетът съдържа като единична цена цената за една пазарна партида плюс натрупаната лихва от датата на последното лихвено плащане до датата на приключване на сделката, намалена с пълния размер на лихвеното плащане в лева или в левовата равностойност по обменния курс на БНБ.

**(3)** Сделките, за които е подадено заявление за отмяна, се включват в отчета след постановяване на решение, с което се отхвърля искането за отмяна.

---

---

**Чл. 73. (1)** След приключването на всяка търговска сесия Борсата предоставя на всеки член отчет за сключените от него сделки за съответната сесия по електронен път.

**(2)** Отчетът съдържа най-малкото следната информация:

1. код на сделката;
2. страните по сделката;
3. код на финансовите инструменти;
4. брой пазарни партиди, предмет на сделката;
5. размер на пазарната партида;
6. единична цена на сделката, включваща натрупаната лихва от датата на последното лихвено плащане до датата на приключване на сделката за сделки с корпоративни или общински облигации;
7. валута, в която е изразена цената на сделката;
8. валутния курс, по който се извършва приключването на сделката;
9. информация дали сделката е за сметка на съответния член или за сметка на негов клиент;
10. информация дали за съответната сделка е заявена отмяна;
11. левовата равностойност на сделката;
12. наименование на емитента;
13. такса, дължима към Борсата за съответната сделка;
14. обща стойност на всички сделки;
15. обща стойност на таксите, дължими към Борсата за всички сключени сделки от члена през съответната сесия.

**(3)** За сделки с общински и корпоративни облигации, чл. 72, ал. 2 се прилага съответно.

**(4)** Неприемането или неполучаването на отчета по ал. 1 по причини, независещи от Борсата, не освобождава членовете от задължението за приключване на сделките.

**(5)** Не се допускат несъответствия между информацията, предавана на членовете, и информацията, предавана на съответната депозитарна или клирингова институция.

**Чл. 74.** Борсовите членове са задължени да предоставят допълнителни данни пред депозитарната или клирингова институция, достатъчни за приключване на сделките, във форма, съдържание и срокове съгласно изискванията на правилата на съответните институции.

**Чл. 75.** Право да разпространяват информацията, която се генерира от търговията, извършвана на Борсата, включително отчетите по настоящия раздел, имат само лица, сключили договор с Борсата за извършване на тази дейност.

### Раздел Трети

---

---

## **ПЛАЩАНИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С БОРСОВИ СДЕЛКИ И ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ**

**Чл. 76. (1)** Плащанията по сделки с финансови инструменти, сключени на Борсата и вписванията им по регистъра на съответната депозитарна или клирингова институция, се извършват по реда, определен в правилата им.

**(2)** Съветът може да определи и друга система или системи за клиринг и сетълмент освен ЦД при наличие на установени връзки и споразумения на тези системи с ЦД и при спазване на изискванията на чл. 100 и 101 от ЗПФИ.

**Чл. 77.** Всички сделки, сключени на Борсата приключват във валутата, в която е изразена самата сделка, освен ако в правилата на съответната клирингова институция не е предвидено друго.

**Чл. 78. (1)** Членовете са задължени да поддържат наличност по своите парични сметки за плащания по сделки с финансови инструменти, достатъчна, за да посрещне плащанията на брутна база по всички сделки, по които съответният член на Борсата е купувач.

**(2)** Членовете са задължени да поддържат наличност по своите сметки за финансови инструменти в депозитарната институция, която е достатъчна, за да посрещне задълженията за доставка на брутна база по всички сделки, по които съответният член на Борсата е продавач.

**(3)** Ал. 1 и 2 не се прилагат, ако правилата на съответната депозитарна или клирингова институция предвиждат друг ред.

**(4)** Частично плащане или частична доставка на финансови инструменти по борсова сделка не се допуска.

**Чл. 79. (1)** Членовете са задължени да поддържат салдо по своите сметки за плащания по задължения към Борсата във връзка със сключените сделки, достатъчно, за да посрещне плащанията по тези задължения, определени за всеки търговски ден.

**(2)** Борсата определя размера на задълженията на членовете към нея за всеки търговски ден и задължава сметките им.

**Чл. 80.** Забавянето в приключването на борсова сделка по вина на едната или на двете страни не води до нейната нищожност или унищожаемост.

**Чл. 81. (1)** В случай, че в резултат от забавяне при приключването на борсова сделка по вина

---

---

на борсов член, той или негов клиент получи разпределен от емитента дивидент или друго подобно плащане, на който иначе не би имал право, съответният борсов член е длъжен да възстанови полученото в пълен размер на изправната страна по сделката.

(2) В случай, че в резултат от забавяне при приключването на борсова сделка по вина на борсов член, той или негов клиент получи право да участва в увеличение на капитала, на които иначе не би имал право, съответният борсов член е длъжен да възстанови правата, респективно акциите от увеличението на капитала в пълен размер на изправната страна по сделката незабавно след началната дата на търговия с тях.

(3) В случай, че не може да се установи чия е вината за забавата или тя е по вина и на двете страни, те уреждат взаимоотношенията помежду си по начин, който взаимно ги удовлетворява.

(4) Борсата не е страна във взаимоотношенията между членовете във връзка с разпоредбите на ал. 1-3.

**Чл. 82.** При наличието на съответното споразумение, Борсата получава от депозитарната или клирингова институция потвърждение за регистриране на сделки, след което отбелязва тези сделки като приключени.

**Чл. 83.** Всички действия по приключване на сделки се извършват съгласно времеви график, определен от съответната депозитарна или клирингова институция.

**Чл. 84.** Членовете са задължени да предоставят допълнителни данни пред съответната депозитарна или клирингова институция, достатъчни за приключване на сделките, във форма, съдържание и срокове, определени в правилата на съответната институция.

## **Глава Пета** **СДЕЛКИ ИЗВЪН РЕГУЛИРАН ПАЗАР**

### **Раздел Първи** **ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

**Чл. 85. (1)** Информация за сделки с приети за търговия финансови инструменти, сключени извън Борсата може да бъде оповестена от страните по тях през Борсата чрез регистрирането на сделките в Системата посредством специален модул към нея.

(2) Регистрацията на сделките по ал. 1 се извършва посредством иницирането и потвърждаването им от насрещната страна.

---

---

**(3)** При инициирането на сделката борсовите посредници посочват дали за съответната сделка желаят:

1. да подадат информация към депозитарната или клирингова институция за целите на сетълмента, както и да оповестят информация към публиката; или
2. да подадат единствено информация към депозитарната или клирингова институция за целите на сетълмента;

**(4)** След потвърждаването на сделката от насрещната страна, Системата изпраща потвърждение до двете страни.

**(5)** Регистрацията може да бъде извършена както по време на търговската сесия, така и в интервалите по чл. 2, ал. 2.

**(6)** Непотвърдените до края на деня сделки служебно се изтриват от Системата.

**(7)** При инициирането на сделка може да бъде зададена дата на сетълмент и тип на сетълмента, различни от приложимите към търговията на Борсата, ако правилата на съответната депозитарна и/или клирингова институция, в която ще бъде приключена сделката, го допускат.

**(8)** При инициирането на сделка може да бъде зададено отложено оповестяване на информацията за нея по реда на чл. 28 от Директива 2004/39/ЕС и чл. 28 и 33 от Регламент 1287/2006.

**Чл. 86. (1)** Ако обемът или цената на сделка, сключени извън регулиран пазар, за които се оповестява информация, се намират извън предварително зададен диапазон, Системата публикува съответната сделка, като я маркира като потенциално грешна.

**(2)** На борсовия член се изпраща обратна информация за маркирането, като му се дава възможност да потвърди сделката като коректна.

**(3)** След потвърждаването за сделката се оповестява информация, като тя се маркира като коректна.

## **Раздел Втори**

### **КОРЕКЦИЯ НА ПАРАМЕТРИТЕ И ОТМЯНА НА СДЕЛКИ, СКЛЮЧЕНИ ИЗВЪН РЕГУЛИРАН ПАЗАР**

**Чл. 87. (1)** Всички сделки, сключени по време на текущата сесия извън регулиран пазар, могат да бъдат отменени от страните чрез Системата без да се прилага реда по Глава Трета, Раздел Дванадесети.

---

---

(2) Сделки, за които се подава информация за целите на сетълмента, могат да се отменят единствено ако не са потвърдени от насрещната страна.

(3) След отмяната съответният борсов посредник може да изиска публикуването ѝ от Бурсата.

**Чл. 88. (1)** Корекция на някой от параметрите на сделка, сключена извън регулиран пазар, се извършва от съответния борсов посредник, който я е регистрирал.

(2) Корекцията се извършва посредством последователно отменяне на първоначалната сделка и регистрирането на нова в Системата.

(3) За отмяната, респективно за новата сделка, се оповестява информация по общия ред.

**Чл. 89.** Сделките, сключени извън регулиран пазар, не се вземат предвид при определянето на референтната цена.

**Чл. 90.** За сделките, сключени извън регулиран пазар не важат изискванията за стандартни партии, ако такива са определени по отношение на търговията със съответния инструмент.

### ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Употребените в тези Правила термини, които не са дефинирани, се разбират в смисъла, в който се използват в ЗППЦК, ЗПФИ, ЗПЗФИ и актовете по прилагането им, съответно в общото търговско законодателство и търговската практика.

§ 2. По смисъла на тези Правила:

1. “Референтна цена” е цената на последната сделка, сключена по време на непрекъснатата търговия или на аукцион.

2. “Маркет-мейкър” е борсов член, осигуряващ ликвидност на една или повече емисии финансови инструменти, допуснати до търговия на Бурсата, чрез поддържането на котировки, с определени минимални параметри, включително и по силата на договор с емитента на инструментите.

3. “Стандартна партида” е определеното количество финансови инструменти от дадена емисия, единствено кратни на което обеми могат да бъдат обект на борсова сделка.

4. “Нестандартна партида” е количество инструменти, което не е кратно на стандартната партида.

5. “Неоспорима грешка” е грешка на борсов посредник при въвеждане на поръчка, довела до сключване на една или повече сделки, наличието на която грешка насрещната страна по сделката не оспорва.

6. “Кръстосана сделка” е сделка, по която борсовият член - купувач и борсовият член –

---

продавач са едно и също лице.

7. “Минималната стъпка на котиране” е минималната промяна в цената на поръчките за покупка и продажба, допустима за съответния вид инструменти.

8. “Клиринг” са процедурите по определяне на вземанията и задълженията на всеки един от борсовите членове и взаимното им прихващане във връзка със сключените сделки с финансови инструменти.

9. “Сетълмент” са процедурите по изпълнение на задълженията за прехвърлянето на пари и/или финансови инструменти във връзка със сделки и тяхното регистриране по сметка в депозитарна институция.

10. “Депозитарна институция” е ЦД или друг депозитар на финансови инструменти, определен при спазване на изискванията на чл. 100 и 101 от ЗПФИ.

11. “Клирингова институция” е ЦД или друга институция, изпълняваща клирингови функции, определена при спазване на изискванията на 101 от ЗПФИ.

**§ 3.** В настоящите Правила са използвани следните съкращения:

1. “Борсата” - “Българска Фондова Борса – София” АД, респективно регулирания пазар, организиран от “Българска Фондова Борса – София” АД.

2. “Съвета” – Съвета на директорите на “Българска Фондова Борса – София” АД.

3. “Изпълнителния директор” – Изпълнителния директор на “Българска Фондова Борса – София” АД.

4. “Директора по търговия” – директора на дирекция “Търговия” в “Българска Фондова Борса – София” АД.

5. “Системата” – Електронната система за търговия, посредством която се осъществява борсовата търговия.

6. “БНБ” – Българска Народна Банка.

7. “КФН” – Комисия за финансов надзор.

8. “Заместник-председателя на КФН” – Заместник-председателя на КФН, ръководещ управление “Надзор на инвестиционната дейност”.

9. “ЦД” – “Централен депозитар” АД.

10. “БАЛИП” – Българската асоциация на лицензираните инвестиционни посредници.

11. “АББ” – Асоциацията на банките в България.

12. “АП” – Агенция за приватизация

13. “ЗПФИ” – Закон за пазарите на финансови инструменти.

14. “ЗППЦК” – Закон за публичното предлагане на ценни книжа.

15. “ЗПЗФИ” – Закон срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти.

16. “Директива 2004/39/ЕС” – Директива 2004/39/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 21 април 2004 година относно пазарите на финансови инструменти.

17. “Регламент 1287/2006” – Регламент (ЕО) № 1287/2006 на Комисията от 10 август 2006 година за прилагане на Директива 2004/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на задълженията за водене на регистри за инвестиционните посредници, отчитането на сделките, прозрачността на пазара, допускането на финансови инструменти за

---



---

търгуване, както и за определените понятия за целите на посочената директива.

18. “Наредба № 2” - Наредба № 2 от 17.09.2003г. на КФН за проспектите при публично предлагане на ценни книжа и за разкриване на информация от публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа.

19. “Наредба № 16” - Наредба № 16 от 7.07.2004 г. на КФН за условията и реда за извършване на маржин покупки, къси продажби и заем на ценни книжа.

20. “Наредба № 35” - Наредба № 35 на КФН от 17.10.2006 г. за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници.

21. “Наредба № 38” - Наредба № 38 от 25.07.2007 г. за изискванията към дейността на инвестиционните посредници на КФН.

22. “НЦПТ” - Наредба за условията и реда за организиране и провеждане на централизирани публични търгове за продажба на акции - собственост на държавата.

23. “НТК” – Наредба за търговете и конкурсите.

## **ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ**

§ 1. Настоящите Правила са в сила от 06.02.2009 г.

§ 2. Борсовата сесия на 16.06.2008 г. стартира, без в Системата да са налице активни поръчки.

§ 3. Разпоредбата на чл. 32 влиза в сила от 01.08.2008 г. Считано до 31.07.2008 г. включително, маркет-мейкърите за дейността си като такива дължат два пъти по-ниски такси за търговия от тези по чл. 18 и 19 от Тарифата за таксите на Българска Фондова Борса – София АД.

---